

การประเมินผลโครงการนำร่องการผลิตพืชผักและผลไม้อนามัย

: กรณีศึกษา อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ปวีณา สุภสวัสดิ์กุล

วิทยานิพนธ์การ

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2541

ISBN 974-589-541-5

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

3836336 ENTM/M: สาขาวิชา: เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม; วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

ศัพท์สำคัญ : ผักอนามัย / การประเมินผลโครงการ / การวิจัยประเมินผล

ปวีณา ศุภสวัสดิ์กุล : การประเมินผลโครงการนำร่องการผลิตพืชผักและผลไม้อนามัย : กรณีศึกษา อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา (EVALUATION OF HYGIENIC FRESH FRUIT AND VEGETABLE PRODUCTION PILOT PROJECT : A CASE STUDY OF KHUAN NIANG DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ลัดดาวัลย์ ทองนพ M.P.H., กอบเกียรติ์ บันสิทธิ์ M.Sc. (Entomology), สัญชัย สุติพันธ์วิหาร วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม) 156 หน้า. ISBN 974-589-541-5

การประเมินผลโครงการนำร่องการผลิตพืชผักและผลไม้อนามัย กรณีศึกษา อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อประเมินความรู้ ทักษะ และการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตผักอนามัย รวมทั้งประเมินผลด้านรายได้ของเกษตรกรจากการจำหน่ายผักอนามัย และประเมินผลด้านคุณภาพของผักอนามัยที่ผ่านการตรวจสอบปริมาณสารพิษตกค้าง โดยการตรวจสอบของคณะทำงานฝ่ายควบคุมตรวจสอบการใช้วัตถุมีพิษ โครงการนำร่องการผลิตพืชผักและผลไม้อนามัย กรมวิชาการเกษตร

การศึกษานี้ได้นำระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจมาใช้ในการวิจัยประเมินผลระหว่างการดำเนินโครงการนำร่องการผลิตพืชผักและผลไม้อนามัย มีขอบเขตการศึกษาในพื้นที่ตำบลบางเหรียงโดยใช้แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดจำนวน 50 คน และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินโครงการในการรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม คือ การวิเคราะห์การผันแปร และการวิเคราะห์การจำแนกหมู่

ผลการวิจัยแสดงว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 64 มีความรู้เกี่ยวกับหลักและวิธีการผลิตผักอนามัยระดับปานกลาง รองลงมาเกษตรกรมีความรู้ระดับสูงและระดับต่ำ ร้อยละ 20 และร้อยละ 16 ตามลำดับ เกษตรกรมีทัศนคติต่อการผลิตผักอนามัยในทางบวกและทางลบเท่ากัน การปฏิบัติของเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 84 มีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูผักในปริมาณที่อยู่ในระดับที่โครงการกำหนด รวมทั้งมีการทิ้งระยะเวลาให้สารเคมีสลายตัวก่อนการเก็บเกี่ยวในระยะเวลาอย่างน้อยที่สุด 1 สัปดาห์ ซึ่งเป็นการปฏิบัติถูกต้องตามหลักและวิธีการผลิตผักอนามัย ขณะที่เกษตรกรส่วนที่เหลือร้อยละ 16 ไม่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูผัก รายได้จากการผลิตผักอนามัยของเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 68 ต่ำกว่าระดับมาตรฐานการครองชีพตามเกณฑ์ของระดับความจำเป็นพื้นฐาน (15,000 บาทต่อคนต่อปี) สำหรับผลการตรวจคุณภาพของผักอนามัย โดยคณะทำงานฝ่ายควบคุมตรวจสอบการใช้วัตถุมีพิษ พบว่าไม่มีตัวอย่างใดปนเปื้อนสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชเกินเกณฑ์มาตรฐาน ขณะเดียวกันผลการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรแสดงว่า ตัวแปรอิสระการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับหลักและวิธีการผลิตผักอนามัยมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามการปฏิบัติในการผลิตผักอนามัย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า โครงการประสบผลสำเร็จในด้านความรู้ และการปฏิบัติของเกษตรกร รวมทั้งคุณภาพของผลผลิตผักอนามัย แต่ไม่ประสบผลสำเร็จในด้านรายได้จากการผลิตผักอนามัยของเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่ต่ำกว่ามาตรฐานการครองชีพตามเกณฑ์ของระดับความจำเป็นพื้นฐาน

3836336 ENTM/M : MAJOR : TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT : M.Sc.
(TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT)

KEY WORD : HYGIENIC VEGETABLE/EVALUATION RESEARCH / PROJECT EVALUATION

PAVENA SUPSAWATKUL : EVALUATION OF HYGIENIC FRESH FRUIT AND
VEGETABLE PRODUCTION PILOT PROJECT : A CASE STUDY OF KHUAN NIANG
DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE. THESIS ADVISOR : LADDAWAN THONG-NOP, M.P.H.,
KORBKIATI BANSIDDHI, M.Sc. (ENTOMOLOGY), SANCHAI SUTIPANWIHAN, M.Sc.
(TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT) 156 p. ISBN 974-589-541-5

This research is to evaluate the Hygienic Fresh Fruit and Vegetable Production Pilot Project : a case study of Khuan Niang District, Songkhla Province. It has 4 main objectives namely; (i) farmers' knowledge about hygienic vegetable production, (ii) farmers' attitude and practice about hygienic vegetable production, (iii) farmers' income from hygienic vegetables and (iv) the quality of hygienic vegetables as analysed by the Working Group on the Quality Control and Pesticide Utilization, Hygienic Fresh Fruit and Vegetable Production Pilot Project, Department of Agriculture.

This study utilized survey research methodology to evaluate the project run by Department of Agriculture in Bang-riang. Structured questionnaires were used for all the farmers (N=50) that trained by the project and semi-structured questionnaires were used for officers of the project. The data were analysed by SPSS/PC⁺ program. Statistics used in this research were analysis of variance and multiple classification analysis to find relations between independent and dependent variables.

Research result showed that knowledge of the most of the farmers (64 percent) were moderate, while the knowledge of the rest were high and low at 20 and 16 percent respectively. The farmers had equal positive and negative attitude toward hygienic vegetable production. Most of the farmers (84 percent) produced hygienic vegetables utilizing pesticide within the level that allowed by the project, and harvested vegetables after a withholding period of at least one week which was within the hygienic vegetable production principles laid by the project. The rest (16 percent) produced hygienic vegetables without pesticide use. Most of the farmers (68 percent) received income from hygienic vegetables production less than the Thai BMN standard basic minimum income level (15,000 baht/person/year). The result of hygienic vegetables quality as analysed by the Working Group on the Quality Control and Pesticide Utilization showed that pesticide residues in all of the samples were within the MRL standard. The results of relations between variables showed that to receive information about hygienic vegetables production, independent variable was related to farmers' correct practice about hygienic vegetable production at 0.05 statistical significance level. From the research result, it can be concluded that the project was successful about farmers' knowledge, practice, and quality of hygienic vegetables, however it was not successful about farmers' income from hygienic vegetable production.